

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет
ім. В. В. Докучаєва**

**ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої
90-річчю економічної освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва,
3-4 жовтня 2019 р.**

Частина 1

Харків – 2019

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

О.В. Ульянченко, чл.-кор. НААНУ, д-р екон. наук, професор; **В.М. Петров**, канд. екон. наук, професор університету; **Шелудько Р.М.** – перший проректор, професор університету; **Василішин С.І.**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.Л. Філімонов**, канд. екон. наук, доцент; **О.В. Горох**, канд. екон. наук, доцент; **Т.Ю. Білоусько**, канд. екон. наук, доцент; **Т.А. Бутенко**, канд. екон. наук, доцент; **О.І. Гудоров**, д-р екон. наук, професор; **Л.О. Ломовських**, д-р екон. наук, професор університету; **М.Ф. Огійчук**, канд. екон. наук, професор; **О.В. Олійник**, д-р екон. наук, професор; **Г.П. Пасемко**, д-р наук з держ. упр. професор; **В.В. Ярова**, канд. екон. наук, доцент; **Нагаєва Г.О.**, старш. викладач; **Пономарьова М.С.**, канд. екон. наук, доцент; **Р.М. Остапенко**, канд. екон. наук, доцент; **Ю.В. Пащенко**, канд. екон. наук, доцент; **І.О. Шарко**, канд. екон. наук, доцент.

Проблеми і перспективи інноваційного розвитку аграрного сектора економіки в умовах інтеграційних процесів: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю екон. освіти в ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, 3-4 жовтня 2019 р. У 2 ч. Ч. 1 / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2019. – 277 с.

До збірника увійшли результати досліджень вітчизняних та іноземних науковців і практиків, здобувачів усіх рівнів освіти. Висвітлено актуальні аспекти інноваційного розвитку аграрного сектора України та інших країн.

Розраховано на вчених, викладачів, здобувачів та фахівців, які займаються питаннями інноваційного розвитку аграрного сектора економіки.

Видається за редакцією авторів.

Самойлик Ю.В. Напрями гармонізації відносин власності в акціонерних товариствах аграрної сфери	116
Сорокотяга М.С. Управління соціально-економічним розвитком підприємств.....	119
Ставська Ю.В. Інновації як чинник зростання конкурентоспроможності аграрних підприємств на зовнішніх ринках	121
Табенська О.І. Перспективи інноваційного розвитку підприємств в умовах інтеграційних процесів	124
Томашук І.В. Інноваційний розвиток сільських територій України в умовах трансформації економіки.....	127
Ульянченко Ю.О., Горбань А.І. Офіційний веб-сайт органу публічної влади як інструмент стратегічного управління розвитком сільських територій в Україні	130
Фастівець Д.Л. Методологічні аспекти реалізації концепції інноваційно-інвестиційного розвитку садівництва	132
Шелудько Л.В., Зеленський М.С. Історія розвитку тіньової економіки в контексті впливу на економічну безпеку.....	135
Шелудько Р.М., Доценко А.Ю. Інноваційний розвиток аграрного сектору економіки: сучасний стан та проблеми.....	137
Шмаров Д.М. Пріоритети формування регуляторної бази функціонування переробної ланки аграрного сектора.....	140
Шубалий О.М. Напрями вдосконалення регіональної статистики сільського господарства	142
Ящук Т.А. Фінансування підготовки кадрів для аграрного виробництва у контексті його інноваційного розвитку.....	145
Секція 2. Науково-методологічне забезпечення пріоритетних напрямів та механізмів підприємницької діяльності в аграрній сфері	149
Акмаммедов М.Ю. Роль малого и среднего предпринимательства в развитии экономики.....	149
Болотова В.В. Диверсифікація та спеціалізація як форми організації виробництва	152
Бесєдіна, Г.Є., Волошин Ю.Ю., Корсун Є.С. Дефініції понять «організаційна» та «корпоративна» культура підприємства.....	155
Голуб Д.О., Поберій А.В. Удосконалення системи методів управління персоналом в умовах соціального розвитку аграрних формувань	159
Єлізова М. М. Удосконалення системи менеджменту персоналу шляхом мотиваційного забезпечення.....	161
Косінський П.М. Пріоритетні напрями стимулювання розвитку переробних комплексів на базі сільськогосподарської продукції регіону	163

1. Оцінювання конкурентного статусу і потенціалу передбачає аналіз і використання фінансових коефіцієнтів, регресійних моделей, методів теорії нечітких множин, тощо.

2. Вибір напрямів може стосуватися розроблення стратегічних напрямів розвитку основних видів діяльності підприємства, бізнес-процесів, продукції, споживачів, персоналу.

3. Планування - керівництву і трудовому колективу підприємства необхідно розробити План соціального розвитку колективу, що являє собою систему заходів, спрямованих на всебічний розвиток усіх членів колективу на основі здійснення прогресивних змін соціального складу працюючих, поліпшення умов життєдіяльності, формування і найбільш повного задоволення матеріальних і духовних потреб членів колективу.

4. Регулювання – моніторинг показників виробничо-господарської діяльності підприємства, а також зовнішнього середовища дає змогу приймати обґрунтовані рішення [5].

Саме соціально-економічний розвиток підприємств, що функціонують в умовах конкурентного ринку, дозволить забезпечити ефективне управління та підвищення їх конкурентоспроможності. Тому система управління соціально-економічним розвитком підприємств різних організаційно-правових форм і форм власності потребує подальшого вдосконалення.

Список використаних джерел: 1. Кузнецов А. Сутність соціально-економічного розвитку. Теоретико-методологічний аспект. Вісник державної служби України. 2004. № 1. С. 45. 2. Бичков О.О. Соціально-економічні регулятори розвитку підприємства. Економіка та держава. 2011. № 9. С. 73–77. 3. Ворожейкин И.Е. Управление социальным развитием организации: учебник. М.: ИНФРА, 2011. 176 с. 4. Барабанник Л.Б., Вознюк О.В. Концепція корпоративної соціальної відповідальності бізнесу та її становлення в Україні. Вісник Дніпропетровської державної академії. Сер. «Економічні науки». 2010. № 1. С. 5–11. 5. Біловол Р.І., Хомович В.М. Управління соціально-економічним розвитком підприємства в ринкових умовах господарювання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Економіка і менеджмент. 2015. Вип. 13. С. 88-92.

УДК 339.137

**Ю.В. Ставська, канд. екон. наук, доцент
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця**

ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІХ РИНКАХ

Конкурентоспроможність підприємства на зовнішньому ринку є однією з найважливіших категорій ринкової економіки і характеризує можливість та

ефективність адаптації підприємства до умов конкурентного середовища. Ключове положення в економіці України займають сільськогосподарські підприємства. Це обумовлено тим значенням, яке має аграрне виробництво у структурі національної економіки. Тому проблеми підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств як на внутрішньому так і на міжнародних ринках є важливими як у сучасних умовах, так і в майбутньому. Особливої гостроти ця проблема набуває в умовах посилення інтенсивності конкуренції на окремих зовнішніх ринках, де від підприємств-виробників продукції вимагається постійне відслідковування зміни попиту, вартості сировинних ресурсів, а питання рентабельності активів прямо залежить від ступеня використання новітніх підходів у сфері стратегічного менеджменту та стратегічного маркетингу.

Актуальність обраної теми полягає в тому, що в умовах глобалізації та необхідності інтегрування у світовий (європейський) економічний простір, універсальним критерієм стратегії розвитку будь-якої країни, а тим більше України, що пішла шляхом утвердження самостійності та національної ідентичності, має стати міжнародна конкурентоспроможність, як імовірність реалізації конкурентних переваг на внутрішньому та зовнішньому ринках. Однак, у міжнародних рейтингах оцінка конкурентоспроможності нашої економіки є дуже низькою. Однією з головних причин низької конкурентоспроможності вітчизняних підприємств є неспроможність боротися за розширення своєї частки на зовнішніх ринках, просувати свої товари, формувати більше коло споживачів.

Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних продовольчих товарів на зовнішньому ринку є не лише проблемою переробних підприємств, а й сільськогосподарських, оскільки її формування починається ще на стадії виробництва сировини. Цьому сприятиме створення суб'єктами підприємництва сільськогосподарських відділів, що не тільки знизить собівартість продукції, а й дозволить краще контролювати її якісні параметри, в тому числі й екологічність, яка, сьогодні, є дуже важливою для іноземних споживачів. Активними гравцями на міжнародному ринку можуть бути підприємства, які мають сталі конкурентні переваги перед іншими товаровиробниками. Довготривалий ефект можливий за умови постійного їх відтворення, удосконалення й унікальності поєднання, а також неможливості копіювання конкурентами.

Забезпечення високої якості продукції, яка відповідає світовим стандартам, включаючи її новизну, технічний рівень, надійність в експлуатації – головна вимога ринкової економіки. У цих умовах основною конкурентною перевагою стає здатність забезпечити й утримати «технологічний відрив» від конкурентів, тобто постійно створювати все нові й нові технології і продукти на базі масштабного потоку інновацій. За допомогою інвестиційної політики можливо розробити шляхи і механізми підвищення ефективності виробництва, спрямовані на підвищення конкурентоспроможності продукції. Пропонується ряд стимулів і чинників ініціації інновацій, де підтримка і підвищення конкурентоспроможності підприємства є головним стимулом впровадження інновацій (рис.).

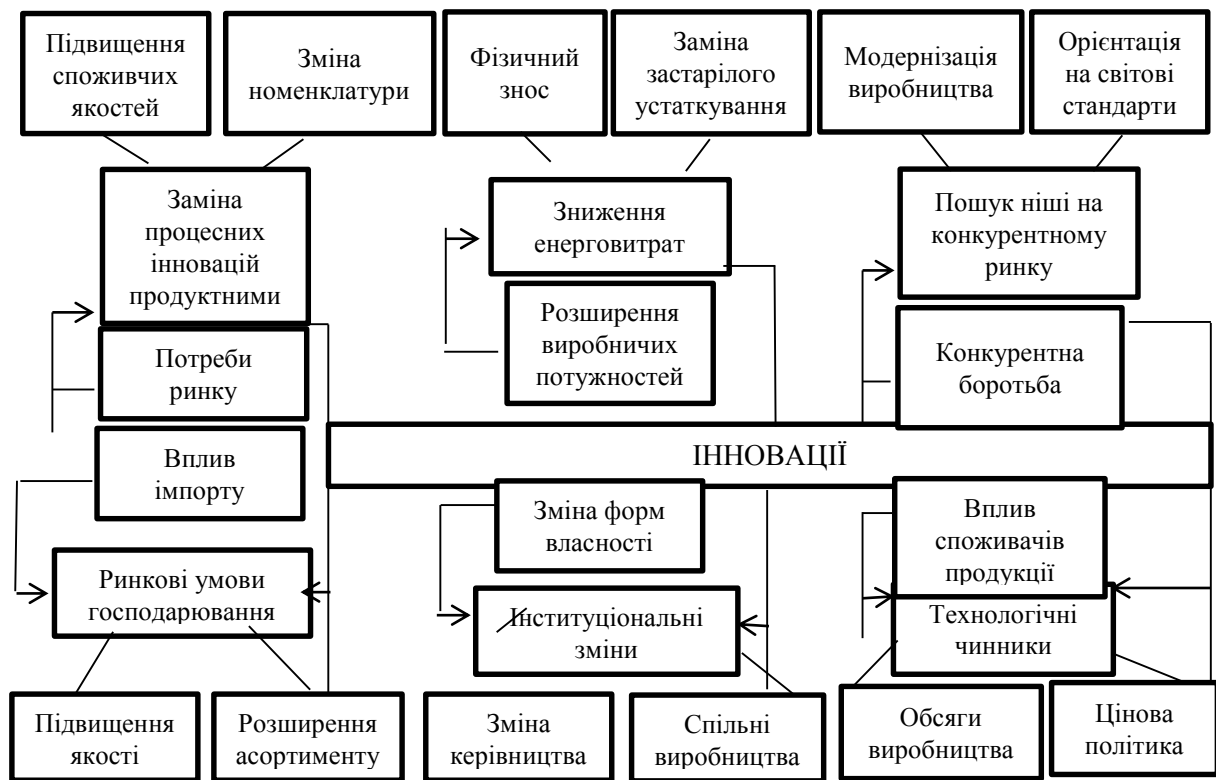

Рис. Стимули та чинники ініціації інновацій аграрних підприємств, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність

Активізація процесу залучення іноземних інвестицій може бути забезпечена при умові покращення інвестиційного клімату в Україні через вдосконалення правового поля; політичну стабільність; передбачуваність і прозорість державної політики; раціональність економічної поведінки; розвиненість інституційної інфраструктури ринку.

Список використаних джерел: 1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (з наступними змінами та доповненнями). URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення 22.09.2019). 2. Гончарук П.А. Основні чинники підвищення конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2014. №3. С. 57-61. 3. Ставська Ю.В. Стратегія формування та розвитку зовнішньоекономічного потенціалу підприємств АПК України. Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського. 2015. Випуск 5. С. 89-93. URL: <http://www.global-national.in.ua> (дата звернення 22.09.2019).